

*Rivning och
farligt avfall*

Ansvar och regler

DIARIENUMMER: 10825-1079/2001
TITEL: Rivning och farligt avfall ansvar och regler
UTGIVARE: Boverket
UTGIVNINGSMÅNAD: Juni 2001
UPPLAGA: 1
ANTAL: 10 000
TRYCK: Åkessons tryckeri, Emmaboda
ISBN: 91-7147-677-6

PUBLIKATIONEN KAN BESTÄLLAS FRÅN:

Boverket
Publikationsservice
Box 534
371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 50
Telefax: 0455-819 27
E-post: publikationsservice@boverket.se
Hemsida: www.boverket.se

© Boverket 2001

FOTO OMSLAG: Ulf Owenede, Bildhuset

LAYOUT: Britt-Louise Morell, Boverket

TEXT: Stig Hedén, Boverket

INNEHÅLL

Sammanställning - rivning	4
Rivning	5
Ansvar	5
<i>Vem har ansvar vid rivning?</i>	5
<i>Vem har ansvar för överblivet material och avfall vid rivning?</i>	6
<i>Vem har ansvar för hantering av farligt avfall vid rivning?</i>	6
Rivningsanmälan, rivningslov och rivningsplan	7
<i>Vad är en rivningsanmälan?</i>	7
<i>Vad ska en rivningsanmälan innehålla?</i>	7
<i>Vad är en rivningsplan?</i>	8
<i>Vad ska en rivningsplan innehålla?</i>	9
<i>Rivningsplan vid bygganmälan av vissa ändringar vid utrivningsarbeten</i>	10
Kvalitetsansvarig enligt PBL	10
Farligt avfall	10
Regler och risker	10
<i>Vad är farligt avfall?</i>	11
Farliga ämnen i material och produkter från byggnader	12
<i>Asbest, Kvicksilver</i>	12
<i>PCB och CFC, HFC och HCFC</i>	13
Miljö- och hälsostörande ämnen	13
<i>Vilka material med miljö- och hälsostörande ämnen är vanliga i byggnader?</i>	14
Ansvar för transport av farligt avfall	15
Frågor och rådgivning om rivning och farligt avfall	15
Boverket	15

SAMMANSTÄLLNING - RIVNING

När krävs rivningslov?

- För att riva en hel byggnad inom detaljplanelagt område, om inte annat bestämts i planen,
- För att riva en del av en byggnad inom detaljplanelagt område (borttagande av byggnadsvolym) om inte annat bestämts i planen,
- För att riva en hel byggnad eller en del av den inom ett område med områdesbestämmelser, om ett sådant krav finns i dessa bestämmelser.

När krävs inte rivningslov?

- För att riva en hel byggnad eller en del av den utanför detaljplanelagt område,
- För att riva en hel byggnad eller en del av den inom ett område med områdesbestämmelser, om rivningslov inte särskilt krävs i dessa bestämmelser,
- För att riva sådana byggnader eller delar av byggnader som får uppföras utan bygglov.

När krävs rivningsanmälan?

- För att riva en hel byggnad eller en del av den oavsett om byggnaden ligger inom detaljplanelagt område, omfattas av områdesbestämmelser eller ligger utanför planlagt område som inte är undantagna enligt PBL 9 kap. 2§.

När krävs inte rivningsanmälan?

- För att riva komplementbyggnader,
- För att riva ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförbara näringar,
- För att riva byggnader som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur.

När krävs en rivningsplan?

- När rivningsanmälan krävs ska till anmälan fogas en rivningsplan över hur rivningsmaterialet kommer att hanteras,
- När byggnadsnämnden i samband med en byggnadsanmälan antar att det finns farligt avfall kan nämnden inom en vecka kräva att byggnadsanmälan kompletteras med en rivningsplan.

När krävs inte en rivningsplan?

- När rivningsanmälan inte krävs enligt "Undantag", se PBL 9 kap. 2a§.

RIVNING

Rivningar ska alltid göras på ett sådant sätt att personer och egendom inte skadas samt så att minsta möjliga störningar i omgivningen uppstår. Det är bestämmelserna i miljöbalken, plan- och bygglagen samt arbetsmiljölagen som gäller när ett hus, en byggnad eller en anläggning ska rivras.

Syftet med bestämmelserna om tillsyn och kontroll vid rivningsarbeten är främst att se till att avfall hanteras och tas om hand på ett sådant sätt att miljön skyddas. Bestämmelserna syftar också till att skapa förutsättningar för återanvändning och återvinning av material från rivningar.

Det finns en särskild avfallsförordning med regler för bl. a. transport, mellanlagring och behandling av farligt avfall. Reglerna om farligt avfall gäller också när skadliga material i hus av farligt avfall har tjänat ut och demonteras eller av andra skäl byts ut.

I den här broschyren finns kortfattad information om vilka regler som gäller, vem som är ansvarig, när rivningslov behövs, hur lovgivning och tillståndsprövning går till samt vad som blir farligt avfall vid rivningar. Kraven på sortering av vanligt rivningsavfall kommer inom kort att skärpas. Sådant avfall, arbetsmiljöfrågor, kemikalier, avtalsförhållanden och transporttillstånd behandlas dock inte närmare här.

Ansvar

Vem har ansvar vid rivning?

Byggherren, dvs. den som utför eller låter utföra rivningsarbeten, har ansvaret för hur arbetena planeras och genomförs. Byggherren ansvarar också för att samhällets avsikter med reglerna om rivning följs och särskilt för att allt farligt avfall tas om hand. Detta innebär bl. a. att han i de flesta fall ska lämna in en ansökan om rivningslov, en rivningsanmälan och en rivningsplan till byggnadsnämnden. Det är också byggherren som ansvarar för att kontroll och provningar utförs. Han ska även se till att en kompetent person gör en inledande fullständig inventering innan något rivningsarbete börjar.

Det är den lokala tillsynsmyndigheten, det vill säga kommunen,

som ska se till att arbetena genomförs i enlighet med bygg- och miljölagstiftningarna och lokala miljökrav. Byggnadsnämnden, eller motsvarande nämnd, har tillsyn över bygg- och rivningsverksamheten i kommunen, medan den kommunala nämnd som svarar för miljöskyddsfrågorna har tillsynsansvar för hanteringen av farligt avfall. Nämnderna ska naturligtvis i praktiken alltid samarbeta.

Vem har ansvar för överblivet material och avfall vid rivning?

Byggherren kan genom avtal överföra äganderätten för överblivet material som avfall på rivningsentreprenören. Om det är fråga om farligt avfall kan avtalet enbart gälla ansvaret för hantering, transport och deponering. Byggherren har fortfarande ansvaret för att miljölagstiftningarna om farligt avfall följs.

För hantering av material som blir avfall, men som kan återbrukas eller återvinnas, gäller inga särskilda byggregler i samband med rivning. Vid återanvändning av byggmaterial gäller samma bestämmelser som för nytt material.

Vem har ansvar för hantering av farligt avfall vid rivning?

Allt avfall, inklusive det farliga avfallet, måste alltid tas om hand på ett korrekt och riskfritt sätt. Byggherren har ansvaret för detta oavsett eventuella krav på rivningsplan, vem som anlitas för rivningsarbetena, entreprenadavtal, lokala förutsättningar, tekniska problem eller de kostnader som kan uppstå.

Hantering av farligt avfall *ska* ske enligt avfallsförordningen och de allmänna hänsynsreglerna i andra kapitlet av miljöbalken. Den som hanterar farligt avfall ska kunna visa att verksamheten bedrivs på ett miljömässigt godtagbart sätt. Han är också skyldig att skaffa sig den kunskap som behövs för att undvika skador på hälsa och miljö och att följa arbetsmiljölagens bestämmelser.

Länsstyrelsen har ansvar för tillstånd till transport, mellanlagring och bortskaffande av farligt avfall. Arbetsmiljöverket behandlar arbetsmiljöfrågor m.m. vid rivningsarbete i sin publikation ”Byggnads- och anläggningsarbeten”.

Rivningsanmälan, rivningslov och rivningsplan

Vad är en rivningsanmälan?

Rivning av en byggnad eller en del av en byggnad får inte börja förrän byggherren underrättat byggnadsnämnden genom en rivningsanmälan. Rivningsanmälan behöver göras för arbeten såväl inom som utom planlagt område. En sådan anmälan ska göras minst tre veckor innan arbetena startas. Inom områden med detaljplan behövs dessutom rivningslov, som söks hos byggnadsnämnden.

Kommunens byggnadsnämnd, som huvudsakligen har tillsynsfunktion, ska med ledning av uppgifterna i anmälan inom tre veckor bedöma kontrollbehovet i projektet. Kontrollen ska utföras av byggherren.

Vad ska en rivningsanmälan innehålla?

Behovet av en beskrivning av projektet i en rivningsanmälan varierar. I enkla fall kan det räcka med en muntlig anmälan av projektet och arbetenas omfattning.

Rivningsanmälan ska innehålla följande:

- fastighetsbeteckning och adress,
- byggherrens namn och adress,
- tid när rivningen planeras starta.

Följande uppgifter bör dessutom framgå av rivningsanmälan:

- byggnadstyp och storlek, ålder, antal lägenheter för bostadshus,
- huvudsaklig nuvarande och eventuell tidigare annan användning,
- tillbyggnader och större underhålls- eller reparationsåtgärder om de medfört materialbyte,
- principerna för byggnadens grundläggning och bärande konstruktion,
- byggnadens huvudsakliga materialslag och installationer,
- undertecknat protokoll från inventering av material som blir farligt avfall.

Observera att det för byggnadsnämndens bedömning är viktigt att ett inventeringsprotokoll lämnas även när farliga ämnen *inte* påträffas.

fats, se också avsnittet om rivningsplan. Om det finns farliga material, varor eller installationer, bör det i en bifogad förteckning framgå sort, antal eller mängd samt skick och kondition, belägenhet osv. En utvändig inventering, inklusive tomtmark, bör även göras; marken kan vara förorenad av tidigare verksamhet.

Den som utför inventeringen bör ha erfarenhet av rivningsarbeten och vara kompetent att bedöma miljö- och hälsoskadliga ämnen i byggnader. Detta bör kunna visas genom certifiering eller intyg från lämplig utbildning.

Vad är en rivningsplan?

En rivningsanmälan ska normalt åtföljas av en rivningsplan. Byggnadsnämnden kan dock i vissa fall besluta att rivningsplan inte behövs. Beslutet ska ta hänsyn till byggherrens kvalifikationer, dokumenterade egenkontroll och projektets komplexitet.

I rivningsplanen ska framgå vilka material som blir avfall och hur mycket avfall som beräknas uppstå samt hur detta kommer att hanteras under rivningen. En del kommuner har lokala föreskrifter med regler för utsortering av vissa avfallsfraktioner och krav på att de ska tas om hand var för sig. Kommunen kan dock inte kräva att specifika material måste återanvändas eller återvinnas.

När en rivningsplan krävs ska byggherren också utse en kvalitetsansvarig enligt PBL, som ska se till att planen följs. Kraven på att det ska finnas en godkänd rivningsplan och en kvalitetsansvarig ska säkerställa att arbetena utförs på ett tekniskt godtagbart sätt och göra det möjligt att verifiera att erforderlig kontroll av rivningen gjorts. Rätt utförd och använd, med utökad omfattning, kan rivningsplanen fungera som ett hjälpmedel att effektivisera rivningar och därmed användas som förfrågningsunderlag till rivningsentreprenader och inte enbart vara ett dokument att lämna till myndigheten. Observera att rivningsarbeten inte får starta innan planen godkänts av byggnadsnämnden. Byggherren ska i rivningsplanen redovisa hur han kommer att kontrollera arbetena.

Farligt avfall ska alltid tas om hand särskilt. Det gäller också avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter såväl som brännbart avfall. Finns material som blir farligt avfall bör planen ge uppgifter om separat demontering, hantering, borttran-

sport och omhändertagande eller bortskaffande. Demontering av farligt avfall bör vara gjort innan själva rivningen startar.

Vad ska en rivningsplan innehålla?

Följande uppgifter bör finnas i en rivningsplan:

- Metoder för att identifiera farliga ämnen och farligt avfall.
- Arbetsätt samt skyddsåtgärder när farligt material ska avlägsnas inklusive skyddsåtgärder mot dammbildning, olycksfall och vid ev. sprängning.
- Hur alla farliga material och farliga produkter sorteras, hanteras, transporteras och som avfall lämnas till omhändertagande eller bortskaffande.
- Rivningsmetoder och hantering av byggdelar som avses återanvändas och för byggmaterial som blir avfall och som ska gå till omhändertagande, exempelvis förbränning, deponering eller materialåtervinning.
- Skyddsåtgärder och utrotningmetoder vid eventuell förekomst av ohyra, virkesförstörande insekter eller hussvamp av släktet *Serpula*.

Om det finns ohyra eller virkesförstörande insekter i en byggnad som ska rivras ska dessa utrotas. Röt- och svampskadat trävirke och material som är angripet av ohyra får på grund av spridningsriskerna inte hanteras på rivningsplatsen, och inte heller transporteras eller tas om hand utan särskilda skyddsåtgärder.

Resultaten av kontroller, provningar och analyser från laboratorier av misstänkt farliga material som gjorts, bör bifogas rivningsplanen. Det gäller även eventuella geotekniska utredningar samt planerade buller- och vibrationsmätningar och resultaten av material- eller hållfasthetstester.

Om det blir nödvändigt att avvika från den godkända rivningsplanen, t.ex. för att oförutsedda eller ytterligare misstänkta farliga material påträffas, ska detta omedelbart anmälas till byggnadsnämnden.

Byggnadsnämnden kan förbjuda att rivningen fortsätts om den misstänks eller om byggherren i något väsentligt avseende inte följer rivningsplanen. Är det uppenbart att ett arbete eller en åtgärd utförs

så att fara eller risk för människors hälsa eller miljön uppstår, kan också miljöskydds nämnden ingripa.

Rivningsplan vid byggnmälan av vissa ändringar vid utrivningsarbeten

Byggnadsnämnden kan kräva att en byggnmälan för vissa byggnadsåtgärder kompletteras med en rivningsplan. Förutsättningen är att arbetet kan antas leda till att det uppkommer rivningsavfall som innehåller farligt avfall. Det gäller större utrivningar och ändringar som rör konstruktionen av bärande delar i en byggnad eller som avsevärt påverkar planlösning och installationer eller medför en väsentlig ändring av hissar, eldstäder, rökkanaler eller anordningar för ventilation. Det gäller också vid installationer eller väsentliga ändringar av anordningar för vattenförsörjning eller avlopp i byggnader.

Byggherren kan redan i sin byggnmälan för sådana ärenden lämna med en rivningsplan. Inga rivningsarbeten får starta förrän byggnadsnämnden godkänt rivningsplanen.

Kvalitetsansvarig enligt PBL

Om en rivningsplan behövs ska byggherren, innan arbetena startar, utse en eller flera kvalitetsansvariga och meddela namnen till byggnadsnämnden. Om flera kvalitetsansvariga utses ska det framgå vem som är ansvarig för samordningen. Den kvalitetsansvarige ska biträda byggherren och närvara vid besiktningar och kontroller. Byggnadsnämnden kan ingripa om byggherren inte rättar sig efter den kvalitetsansvariges anvisningar.

Observera att en kvalitetsansvarig antingen måste ha behörighet, meddelad av ett ackrediterat certifieringsorgan (riksbehörighet), eller godkännas av den lokala byggnadsnämnden för det aktuella rivningsprojektet. Vid försumlighet från den kvalitetsansvarige kan byggnadsnämnden besluta att en annan kvalitetsansvarig ska utses.

FARLIGT AVFALL

Regler och risker

I Boverkets byggregler ges inte anvisningar för hantering av farligt avfall eller material med farliga ämnen i byggnader. Farliga material i byggnader som ska rivras kan vara omfattande och sinsemellan olika. Det kan vara svårt att identifiera miljöskadliga ämnen och blivande farligt avfall utan särskilt materialkunnande eller provning. Dessutom är förekomst eller innehåll av kemiska ämnen med vissa egenskaper i ett material inte detsamma som att det finns risker med materialet. Halt, mängd och graden av kemisk bindning avgör om risker finns och hur stora dessa är. Riskbedömningen bör göras utifrån graden av exponering och baseras både på risker för miljön och risker för människors hälsa. Så länge materialen är inbyggda och orörda kan riskerna vara mycket små. Deras långtidseffekter är dock inte så väl kända.

Det är när material med farliga ämnen blir avfall och behandlas felaktigt vid underhåll, rivning eller omhändertagande som akuta risker kan uppstå. Det är ett absolut krav och mycket viktigt att sortera ut allt farligt avfall så att det inte förorenar annat material eller övrigt avfall. Observera att inget material kan klassas som farligt avfall innan det blivit avfall i juridisk mening.

I avfallsförordningen finns regler som anger vem som får hantera farligt avfall och hur transporter och omhändertagande ska gå till. Uppstår farligt avfall i en verksamhet ska anteckningar föras om detta och det farliga avfallet får endast överlämnas till någon som har de tillstånd som behövs för transport och behandling.

Vad är farligt avfall?

Farligt avfall innehåller ämnen som är skadliga för hälsa och miljö. Gemensamt för dessa ämnen är ofta att de inte bryts ned eller att detta sker mycket långsamt. Om sådana giftiga ämnen sprids i naturen kommer de att finnas kvar och kunna påverka omgivningen negativt under avsevärd tid. Det är därför viktigt att allt farligt avfall, även små kvantiteter, samlas in och tas om hand på rätt sätt.

Farligt avfall definieras i avfallsförordningen (2001:1063), med

bilaga 2 och 3. Den utgår från EU:s direktiv 91/689/EEG om farligt avfall, som bl. a. innehåller ett tjugotal avfallskategorier som är aktuella vid husrivning och anger nästan 300 typer av farligt avfall. De egenskaper som definitionsmässigt gör ett ämne till farligt avfall beskrivs. Material med ”farliga ämnen” blir som regel också ”farligt avfall”.

Farliga ämnen i material och produkter från byggnader

I nedanstående material- och produktförteckning finns en del vanligen förekommande miljö- och hälsoskadliga ämnen. De material eller produkter som de ingår i kan finnas i byggnader och blir klassade som farligt avfall vid rivning eller utbyte. Observera att också schaktmassor från förorenad mark behandlas som farligt avfall.

Asbest – förbud sedan 1976

Det är endast asbest som lösa fibrer i isolermaterial som klassas som farligt avfall, även om det för övriga produkter med asbestinnehåll också krävs separat omhändertagande. Asbest i höga halter kan finnas bundet i cement i tak-, fasad- och balkongfrontskivor (eternit och internit) samt i rör och trummor. Isolermaterial mot brand och hög värme kan också innehålla asbest, t. ex. i brandskyddande dörrbeklädnad och ventil-, trum- och rörisolering. Asbest kan förekomma i golvslitskikt och i underskikt till plastmattor, i kakelfix, fönsterkitt, fogmassor och som fyllnadsmedel i papp och plast.

Kvicksilver – förbud sedan 1993

Många komponenter i elektriska installationer, i pannrum och undercentraler samt i värme- och ventilationssystem innehåller kvicksilver, t. ex. olika mätinstrument, larmutrustning, ringklockor, reläkontakter, tidströmbrytare, vippströmbrytare, nivåvakter, tryckvakter och tryckmätare, flödesmätare, termometrar (även utvändiga), termostater, presostater och kondensatorer. Kvicksilver kan också finnas ansamlat i vattenlås, golvbrunnar och avloppsledningarnas lågpunkter från t. ex. laboratorier, fotoateljéer och tandläkarmottagningar. Även lysrör och

lågenergi- samt urladdningslampor innehåller kvicksilver. Från 1 juli 2001 gäller krav på sortering för alla elektriska och elektroniska produkter som ingår i rivningsavfall.

PCB – förbud införda mellan 1973 – 1995

Polyklorerade bi- och trifenyler (PCB) finns som mjukgörare i vissa äldre polysulfidbaserade fogmassor. Även äldre typer av lim och kitt kan innehålla PCB. Det finns PCB-haltiga golvmassor, isolerrutor/ramar med PCB-haltiga förseglings- och fogmassor samt oljekondensatorer som innehåller PCB. Även hydrauloljor och isoler- eller värmeöverföringsoljor kan ibland innehålla PCB. Oljekylda transformatorer och kraftkondensatorer kan vara förorenade med PCB. Småkondensatorer med PCB finns till lysrörsarmaturer samt till oljebrännare och som startkondensatorer för mindre enfasmotorer, i tvättmaskiner, köksfläktar etc. PCB i fogmassor kan ha vandrat ut i (migrerat till) angränsande material.

Om metoden att ”dra ut” PCB ur fasadmaterialet med en ny, tillfällig ”offerfog” används, blir naturligtvis detta fogmaterial farligt avfall när det avlägsnas.

CFC, HFC och HCFC – tillverkning och påfyllning förbjudet sedan 1995 och 1998

”Freoner” och klorfluorkarbonater finns i de slutna cellerna i isolermaterial och som köldmedier i vitvaror, t. ex. kyl-, frys- och svalskåp, i värmepumpsanläggningar och i klimat- och kylanläggningar samt i polyuretancellplast (PUR) och extruderad polystyren (XPS). CFC och CFHC har också förekommit som aerosoldrivmedel och i fogskum, som drevning runt fönster och dörrar, mellan hela förtillverkade byggelement och i sådana element med kärna av cellplast, t. ex. ”frigolit”, samt i markisolerskivor.

Miljö- och hälsostörande ämnen

En del andra ämnen anses under vissa omständigheter kunna medföra så allvarliga risker för miljö eller hälsa att material och produkter som innehåller dem bör hanteras och tas om hand separat. Det beror på att man inte vet vad som händer och vilka risker som

uppstår eller vad som långsiktigt blir följderna när material med dessa ämnen deponeras okontrollerat, blandas med varandra eller med annat avfall. Det finns dock mycket starka skäl att misstänka att en sådan hantering medför negativa konsekvenser, både för hälsa och miljö.

Av dessa orsaker kan inte alltid material, vilka som avfall kan medföra miljö- och hälsofara, definieras entydigt. Men, om produkter med misstänkt farliga ämnen påträffas vid inventeringen inför en rivning, är demontering i förväg, separat hantering samt riskfritt omhändertagande lika nödvändigt som för sådana material som klassas som farligt avfall enligt förordningstexterna.

Vilka material med miljö- och hälsostörande ämnen är vanliga i byggnader?

Vissa ofta förekommande tillsatser kan medföra att ett material som avfall utgör en risk t. ex. mjukgörare, hårdgörare, härdare, stabilisatorer samt utfyllnadsämnen, bindemedel, konserveringsmedel och antimögemedel.

Alla tungmetaller räknas till de farliga ämnena, t. ex. bly och blyföreningar, koppar, krom, arsenik, nickel och kadmium samt organiska tennföreningar. Pentaklorfenol, radonavgivande material, tryckimpregnerat trä, kreosot och brandvarnare samt golvmaterial av plast (PVC) och plastdetaljer med olika kemiska tillsatser är andra exempel på farliga material.

Andra materialgrupper som kan behöva tas om hand särskilt innehåller bromerade eller halogenerade flamskyddsmedel. Risker kan också finnas med material i vilka finns formaldehyd eller som behandlats med vissa färger, lacker eller lim. Äldre fogmassor kan innehålla organiska eller halogenerade lösningsmedel.

Observera att farligt material i byggnader också kan vara glömda eller kvarlämnade produkter från brukstiden, t. ex. elektriska eller elektroniska produkter med farliga komponenter, rester i färgburkar eller gamla tuber med kontaktlim, avfettings-, spädnings- och rengöringsmedel för penslar, klotterborttagningsmedel, målarlut, kaustiksoda eller starka städkemikalier, färgborttagningsmedel, ogräsmiddel, slamsugningsavfall samt flytande och fast avfall från rökgasrening och även innehållet i bensin-, olje-, fett- och slamavskiljare, reservbatterier m.m.

Från 1 juli 2001 infördes producentansvar för elektronikprodukter. Det innebär att alla elektriska och elektroniska varor och produkter ska tas om hand separat och genomgå en förbehandling där alla miljöskadliga komponenter tas bort innan de går till slutbehandling. Styr- och reglerinstallationer med sådana komponenter är vanliga i nya byggnader, men har också installerats i äldre hus.

Ansvar för transport av farligt avfall

Farligt avfall som uppkommer i yrkesverksamhet får transporteras endast av den som har tillstånd. Det är Länsstyrelsen som ger sådana tillstånd. Den som lämnar farligt avfall till transport är bl. a. skyldig att kontrollera att både transportören och mottagaren av avfallet har de tillstånd som krävs för verksamheten. Ett transportdokument ska upprättas för varje transport. Naturvårdsverket har gett ut Allmänna råd till förordningen om farligt avfall och en handbok (2001:5) till förordningen om farligt avfall som är tillämplig i stora delar även om förordningen har upphört att gälla.

FRÅGOR OCH RÅDGIVNING

Tala med kommunens byggnadsnämnd eller motsvarande när det gäller frågor om tillstånd att riva. Kommunens miljökontor eller miljö- och hälsoskyddsnämnd, tekniska nämnd eller byggnadsnämnd kan kontaktas i frågor som gäller farligt avfall vid byggande och rivning. Även kommunens avfallsrådgivare eller det lokala renhållningsverket kan ge råd om hantering, deponering och omhändertagande av farligt avfall.

Boverket

Boverket är den centrala myndighet som har den allmänna uppsikten över plan- och byggnadsväsendet i Sverige. Boverkets huvudsakliga uppgift är att långsiktigt följa utvecklingen inom plan- och byggområdet, utfärda forskrifter och råd samt att överväga behovet av regelförändringar. Arbetet innefattar också att på olika sätt informera allmänheten om plan- och bygglagstiftning och byggregler.

Rivning och farligt avfall

Ansvar och regler

Rivningar ska alltid göras på ett sådant sätt att personer och egendom inte skadas samt så att minsta möjliga störningar i omgivningen uppstår. Det är bestämmelserna i miljöbalken, plan- och bygglagen samt arbetsmiljölagen som gäller när ett hus, en byggnad eller en anläggning ska rivas.

Syftet med bestämmelserna är främst att se till att avfall hanteras och tas om hand på ett sådant sätt att miljön skyddas samt att skapa förutsättningar för återanvändning och återvinning av material från rivningar.

I den här broschyren finns kortfattad information om vilka regler som gäller, vem som är ansvarig, när rivningslov behövs, hur lovgivning och tillståndsprövning går till samt vad som blir farligt avfall vid rivningar.

Kraven på sortering av vanligt rivningsavfall kommer inom kort att skärpas. Sådant avfall, arbetsmiljöfrågor, kemikalier, avtalsförhållanden och transporttillstånd behandlas dock inte närmare här.

